ՊԱՏՄԱՆ

Հոյսը կը հրատարակուի Հռոբերտ եւ Շապաթ որեր։

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գինն է մէկ լիրա Օսմանեան կանխիկ վճարելի։

Դուրս գնացած թուղթերուց ճամբու ծախքը առնողին վրայ է.

Մէկ թերթը 40 փարա

ՀԱՅՍ

ՀԱՆԳԷՍ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՄԱՆ

Դասակ կամ ո եւ է գրութիւն այնտեղ ուղղել Ռո եմբագիր— Տնօրէնը Ս. Գափամաճեան կ պոլիս, Զապտապճըլար Սիւմպիւլլիւ խան թիւ 47։

Ծանուցման տող մէկ անգամի համար 3 դրս. 2 անգամի համար 2 դրս. է իսկ աւելի անգամներու համար զան սակարկութիւն կ'ընդայ

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ

Ն. Բարձր Սրբազնութիւն այս երկուշաբթի օր սովորական հանդիսաւ Կայսերական Երթալով ներկայացաւ Վեհ. Սուլթանին և գեղեցիկ ուղերձով մը յայտնեց իր և Ազգին շնորհակալութիւնները ան անձնուիրական յարգանքները։

Ն. Կ. Վեհափառութիւնն յոյժ գոհ եղաւ Ամեն. Ս Պատրիարք Հոր արտայայտած զգացումներէն, յայտնեց իր բարձր գոհունակութիւն և Մէճիտիէի Ա. կարգի պատուանշան ընծայեց Ն. Սրբազնութեան։

Յետոյ Ամեն. Ս Պատրիարքը Բ. Դուռը գնաց նոյն առաւօտեան և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ—եսպարքոսին և այլ Նախարարաց հետ, որոց նոյնպէս մատոյց իր և Ազգին շնորհակալութիւնն և յարգանքները։

Ապա Ն. Սրբազնութիւն վերադարձաւ հանդիսաւ վերադարձաւ ի Գումգապու, որ, Մայր—եկեղեցւոյ մէջ ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին, Օսմանեան Նախարարաց և Ազգին համար։

—Կը մաղթենք որ Ազգին ընդ երկար վայելէ զՆ. Ցարութիւն Սրբազան Պատրիարքական Ամենուն վրայ յօգնա եկեղեցւոյ և ընդհանուր Հայ—Ազգին։

ՑԵՄՈՒԹԻՒՆ

Ի վերայ Կաթողիկոսական Ընտրութեան

Հրատարակեցինք մեր Տփղիսի Պատ. Թղթակցին այս խնդրոյ մասին մեզ հաղորդած կարեւոր տեղեկութիւնները, որ բաւական հետաքրքրական են։

Մենք յիշեալ Թղթակցին նկարագրելէ, խաւելէ և քայայարելէ յետոյ կառավարական պայքարները, և գործ դրուած անպատուաբեր միջոցները և ենթակները՝ որոց գաղտնածոյն ըրած ենք, ոչ նուազ կարեւոր դառնութիւններ կ'ընէ ինդրոյն ներքին և արտաքին վիճակին վրայ, դառնութիւնները, որ մեծ լոյս կը սփռեն։

Ա.հաւասիկ ի՛նչ որ կ'ըսէ.

Եթէ Ռուսաց Վեհ. Ջարը—ինչպէս կ'ըսուի և կը յուսացուի— եւ առնու Ռուսահայ վարժարանաց փակման հրամանն և վերահաստատէ նախկին վիճակը, այդ շնորհ կը հաստատէ թէ Ամեն. Մակար Սրբազան Կաթողիկոս է։

Իսկ եթէ Ռուսահայ վարժարանաց խնդիրն յարատեւէ այն վիճակին մէջ որ նշանակած է Ռուս կառավարութիւնը, կը նշանակէ թէ Վեհ Ջար պիտի վաներայնէ Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազանի ընտրութիւնը։

Բայց, կը յարէ, եթէ Ամեն. Մակար Սրբազանի ընտրութեան վաւերացումը կայսերական չնորհուի մը վճռարկուի, հետեւանքն այն կըլլայ, թէ 16 եկեղեցականի գանգուած պիտի ըլլայ Հայոց ընդհանրական կամաւորիկա, որովհետեւ աշխարհական Պատգամաւորք Ն. Սրբազնութեան քանէ տուած չեն, թէպետեւ չկրնար ըսուիլ թէ Մակար Սրբազանի կամաւորիկասացութիւն ձեռնակար կըլլայ, որովհետեւ Էջմիածնայ միաբանքն կը պատկառին իրմէ, և որովհետեւ Ազգին տէրութեան հետ յարաբերութիւնք չեն ձգատուիր, ըստ որում Մակար Սրբազան յաչս կառավարութեան կասկածելի չէ։

Խնդիրը կը փոխուի ասկից երբ մեր հայեացք դարձնենք Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազանի կամաւորիկասացման։

Ն. Սրբազնութիւն ատոյգ է թէ մին է ակաւաւոր արժանաւոր եկեղեցականաց, բայց սա կայ թէ նոր պիտի չունենայ այն բարեյաջող հզօր աղդեցութիւնն, յորմէ ունին Ամեն. Մակար և Խրիմեան Սրբազանք, հետեւաբար Մելքիսեդեկ Սրբազան չպիտի կրնայ անձնել Միաբանութիւնն և զհանդէս Ռուսահայ եկեղեցականութիւն, որ կը ճանան դն. Սրբազնութիւն և նա ալ զանոնք խիստ ալաւ կը ճանչնայ։

Խնդրոյն բարեյաջող կողմն այսպէս. անցնինք յարաբերականին։

Ոմանք կը կարծեն պիտանալ թէ Ռուսաց Վեհ. Ջարը չուզէ վաւերել Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազանի ընտրութիւնը գուցէ այնպիսի պատճառի համար որ իրեն վերապահեալ է։

Այս կարծիք շատ ուժիզ չնկատուիր։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն Ազգին կամքն յարգած ըլլալու համար հաւանական է որ վաւերացնէ, բայց խորհուրդը կէ տալ թէ Ազգին յարաբերութիւնքներուն բաւարին և խընդիրք գոհացուցիչ լուծում առնուն։

Գուցէ այս և այսպիսի լուրջ պատճառներու համար է որ, կաւելցնէ, Գեր. Մելքիսեդեկ Սրբազանի Ա. ընտրելութիւնն ընդհանուրի վրայ չունեցաւ այն խոր տպաւորութիւն, զոր առաջ բերաւ ողբացեալ Ներսէսի ընտրութիւնն, և զոր պիտի ունենար անշուշտ, եթէ Ամեն. Խրիմեան Հայրիկ ընտրուէր կամաւորիկաս։

ՎԵՐԱԲՆՆԵԼԻ ԿԷՏԵՐ

Կարճառիւն գաղափար վերջերնէս

Գաւառական վարչութեանց կազմութեան գործին մէջ ուշադրութեան արժանի դլխաւոր բանը առաջնորդական ընդիրն է։

Ցանկալի է որ գործն վիճակի համար ուսեալ, բանի բան, փորձառու և կառավարելու կարող արժանաւոր առաջնորդներ դանէն անկարելի է և այնքան անկարելի, որ զարդացեալ ազդայ մէջ անդամ այսչափ լուսաւ առաջնակարդ պաշտօն եանները գրեթէ կամ չգանուիլ կամ դժուարաւ կը գանուի, ա՛ր մնայ մեր մէջ որ այս տեսակ պաշտօնեաներ համար մարդ հասցնելու դպրոց չունինք։

Իրաց այսպիսի վիճակի մը մէջ անհնարին չէ թէ առաջնորդք մեծ մասամբ չկարենան պահպանել աեղական պետքերը, պահանջներն և իրենց վրայ դրուած յոյսերն ու ակնկալութիւնները իրականացնել։

Միւս կողմէ սա ևս նկատողութեան արժանի է թէ ժողովուրդն ալ չկրնար այսչափ առաջնորդ պահել պէտք եղած կերպով և իւրեանց պաշտօնին, պատուին և դիրքին համեմատ չըսլ։

Եթէ մնանենք գործնականին մէջ, կան տակաւին դեռատի թեան արժանի ուրիշ բազմաթիւ կէտեր, օրինակի համար, այնպիսի առաջնորդութիւններ կը գտնուին, որոց վիճակները բաժնուած են մէկէ աւելի կառավարութեանց երկիրներու մէջ, և կը գտնուին 1 կամ տակաւին մէջ 4—5 և աւելի առաջնորդութիւնք։

Բացատրելու հարկ չկայ թէ յարաբերութիւնք այսպիսի վիճակի մէջ որքան դժուարութեանց կը պատահին, ա՛րդեօք անպատեհութիւնք առաջ կանխելու և ա՛րդեօք ճշտութիւնք կ'ապահովին ընդհանուրի և թէ մանաւորաց։

Կը հետեւի ենքնին թէ առաջնորդութիւնք խիստ յառի ու վատ դրութեան մէջ կը գտնուին այժմ, զոր փոխել և գործնական եղանակի վերածել հարկ անհրաժեշտ է։

Արդ, ա՞րն է այն միջոց կամ եղանակ որ թէ բանաւոր, դործնական և հետեւաբար ընդհանրապէս օգտակար ըլլայ։

Մի այնպիսի եղանակի կամ դրութեան համար կ'առաջարկենք սա պարզ սկզբունքը թէ ա՛րշաւի կառավարութիւն այնքան առաջնորդութիւն կամ արքեպիսկոպոսութիւն։

Այս սկզբունքով առաջնորդութեանց թիւը կ'իջնէ— Կիլիկիան ալ մէկտեղ առնելով հազիւ 20ի։

Կը մնայ այժմ խորհիլ թէ մէկ արքեպիսկոպոս ինչպէս պիտի կրնայ իւր ընդարձակ գաւառն հովուել կառավարել։

Այս խնդիր անգամ չէ։

Այժմ բաւական թուով վարդապետներ կան, իւրաքանչիւր արքեպիսկոպոսի բաւական թուով վարդապետ տալու որ երթան անոնց իշխանութեան ներքև ծառայեն, որով թէ վարդապետաբ կառավարելու արուեստը գործնականապէս կը սորվին տակաւ առ տակաւ, թէ ժողովուրդն մանաւանդ գիւղային քարոզութիւնէ զուրկ չմնայ և թէ կը հասկցուին ճշդիւ իր բան պէտքերն ու ցաւերը և հետեւաբար Արքեպիսկոպոսութիւն կրնայ պատրաստուածն ի գործ դրուելով մարդասորդայ չանքերն կը չեզոքանան անդդալաբար։

Այս դրութեան օգտաշատութիւնն յայնժամ աւելի ակներև է, եթէ վանքերն ալ ենթարկուին արքեպիսկոպոսարանայ իշխանութեան, որով կը դադրին այն անպատեհութիւնքն որ կան և կը ծագին վանահայրութիւն և առաջնորդութիւն միացեալ ըլլալնն պատճառաւ։

Վանահայրութիւն և առաջնորդութիւն օրէնքով միացնել դժուարին անի առակաւին տրիշ օգտակարներ ու առաւելութիւններ ալ, զորս մեր յաջորդ յօդուածին ի մի կընենք։

ՄԻԱԾԵԱԼ ԸՆԿ. ՀԱՑՈՑ

Գ. ՅՈՒՑԱԿ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍԻ ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

Գումար Ա. և Բ. Ցուցակներու 415 1/2

Վսեմ Տիարք

Արփի բաշա Յ, կոմս Քալիճ Աւտարեան Դեսպան Յ, Բրլնա Հիւսամէտին պէյ Յ,

Մեծ. Տիարք

Ազարեան հայր և որդի Յ, Աթթուն—տիւրրի եղբարք 3 Ալանեան մանուկ Յ Թուպինի Յ, Դասպար Թօզպաչեան Յ, Լէօնիտաս Պալթաճի Յ, «Լայաք չոգենային ընկերութիւն Յ. Խ. Կամսարական և ընկ. Յ. Կ. Բուլճեան և ընկ. Յ. Կոռնիկ Համամճեան Յ, Համբարձում Սուճեան Յ, Նիկոլա Հիվըն և ընկ. Յ. Միխայէլ Սթաւրօ Յ. Ց. Քրնաճեան և Ա. Մանուկեան Յ Ոմն Յ. Զապէլեան եղբարք և ընկ. Յ. Սարգիս Թաշճեան Յ. Սօսիկեան Ժէնէրալ Պանքա Յ. Սամալօլեան եղբարք Յ. Տ գրան Քարակէօզեան Յ. Տիւրկիրեան Սլմանօֆ և ընկ. Յ.

Գումար Զորս հարիւր ութսուն և եօթնուկէս ոսկի ամ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՒՐԱՆՏ

Ա. Վ. Ֆ.— Ընտիր երեսպատում և պատրաստութիւն, ներկայ ցուցակին մէջ ամենէն ծանր գործերէն մէկն է, որովհետև ոչ միայն ամբողջ գիրքի մը չափ մեծ է, այլև ունի շատ մեծ քանակութեամբ նկարներ, որոնք ամէնքն ալ ինքնատիպ են, այսինքն ուրիշ գրքերէ չեն առնուած։ Ամբողջ գործը ներկայացնելու համար հեղինակը ստիպուած է եղած է ամէն տեսակ նիւթերէ օգտուիլ, ինչպէս՝ հնագիտական, ազգագրական, պատմական, աշխարհագրական, ճարտարապետական, գեղարուեստական, կենդանաբանական, բուսաբանական, ֆիզիքական, քիմիական, մետալուրգիական, տեխնիկական, ռազմական, ծովային, առևտրական, ֆինանսական, վիճակագրական, ընկերաբանական, կրօնական, բանասիրական, լեզուական, ուսումնական, մանկավարժական, հիգիենական, բժշկական, դեղագործական, կենդանաբուժական, գիւղատնտեսական, անտառային, որսորդական, ձկնորսական, մեղուաբուծական, հանքագործական, մետաղագործական, ապակեգործական, խեցեգործական, ներկարարական, կաշեգործական, մանածագործական, ձեռագործական, հագուստեղէնի, կօշկեղէնի, գլխարկեղէնի, գրքագործական, լուսանկարչական, տպագրական, գրաքննական, գրադարանական, գրավաճառական, գրագիտական, գրագրական, գրաբանական, գրաբարական, գրաբանական, գրաբարական, գրաբանական, գրաբար

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ

ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ ԱՌԱՎՈՏԻ

Ա

Ամառվա մի տաք կեսօր էր։ Ծանր ու խեղդող տապ էր տիրում։ Ոչ մի ծառ, ոչ մի թուփ չկար, որ իր հովանոցի տակ ապաստան տար մարդկանց։ Ոչ մի ամպ չկար, որ իր զովացուցիչ շունչով մեղմացներ արևի կիզիչ ճառագայթները։ Ոչ մի հով

— Ես, — ասաց Մարկոսը, — ոչ մի կերպ չեմ կարող հավատալ, որ Ալեքսանդրը կարող է ինձ դավաճանել։ Ես ամեն ինչ պատրաստ եմ երդվելու, որ նա անմեղ է։

— Ինչ կլսես Մարկոս, — պատասխանեց Ալեքսանդրը, — ես ոչ մի մեղք չունեմ։ Ես ոչ մի հանցանք չունեմ։ Ես ոչ մի հանցանք չունեմ։ Ես ոչ մի հանցան